

Mlle.

Guerra

De dijous á dijous

Lassumpto qu' ha tingut amohinat al vehinat de Barcelona, per sa gran trascendencia social, es estat la vaga general, que tenian determinada p' el dilluns algunas de las diferentas societats obreras, per fersen solidarias de la que sostenen sos companys de Reus, ja fa molts dias.

No hi es pas una bona avinensa, entre treballadors que mentrestant els uns, mes voluntariosos voldrian secundar la «huelga» dels companys, n' hi ha un altra part que s' hi oposa, escarmentats de l' altre vegada, enrecordantse dels fatals resultats que 'n varen tocar; que la classe obrera es qui 'n te de rebre totas las patacadas vingan d' allá hont vulgan; per desgracia.

Las autoritats, han vigilat de debò, posant' hi tots els amaniments per fer fracasar l' intent de vaga, ab els aplaudiments del públich y dels industrials que sempre perden en son negoci, quant hi há tancament de portas ó bé 's paralitza la circulació; y aixó deurian tenirho molt present els directors de las classes treballadoras, sempre simpáticas al procurar pel millorament de son estat social, y may prou ben atesas, qu' ellas son nervi y forsa de la societat; però que no deuen produhir perturbacions y perjudicis d' ordre material, si no volen perdre la general benevolensa.

* * *

Governadors com en Socías no 'n corren gayres y per aquest motiu tenen d' abortar totas las vagas generals, poch prácticas ensemps per causa d' els perjudicis esplicats. Son molt mes eficassos, els auxiliars materials en diner, que s' envihin de l' una á l' altra localitat, las associacions que 's vullgan auxiliar y aquesta es una cosa tan regoneguda pe 'ls que 'n saben d' aquests assumptos, que no 'ns calen pas rahons per reemfermar 'ho Desesperats may ne faltan per desgracia... y de vagar, tampoch fa falta qui 'n te ganas, per aixó, l' dilluns al dematí, varen ser ferits un municipal y un carreter, al carrer d' el Hospital, per un escamot de vaguistas, que volian fer coacció y privar per forsa la circulació de vehicols. Aquets desgraciats il·lusos, sens reparar lo dany que 'n causavan, varen lesionar al carreter y ferir greument al municipal, quan l' un y l' altre exercian sa tasca.

* * *

Lo mohiment polítich, per tot Espanya s' es conclos ó las eleccions que s' acostan y que digan lo que 's vulgan, va preparant lo govern ab tots els medis que te á ma... y no pot ser res mes; que 'ls governs han de traure majoria per funcionar y no la tindran pas, ni aquest sistema ni aquest partit, si lo cos electoral pogués donar sa opinió veritable. Tot lo que 's veu ara, es artificial, resultat molts cops de las necessitats que per la vida sent l' home, molts mes vegadas, que de sa maldat.

* * *

Retornat l' alcalde de Madrit, ja ha donat son joch corresponent la cuestió de 'ls consums... s' ha descobert l' «marro»; vingan «cessantías»;... expedients... avuy declaran els cunyats... demá l' senyor Martí... suspensió d' empleyos.. posemhi un altre..

tornem' hi que no estat res... resultat que l' Senyor Monegal ens feya falta aquí, per manegar aquest tinglado de las eleccions.. qu' ara será, quan sabrem de l' cert cap ahont s' ens decanta aquest arcalde... qu' ens volian fer empassar com «anfibio» mes que nosaltres ab lo bon nas qu' ens guarneix la cara, ja l' hi sentiam farum de Catalanésch de Sagristía.

Per aixó es qu' en Cambó fá de las sevas y qu' aprofitantse, avans d' entrar lo «período electoral» qu' es una ley de quaresma d' empleyats, s' en entra per las sagristías y entre mitj de canadellas, y algun cigarret, s' arreglan la tupinada de 'ls novells arcaldes de barri, preludi ó sinfonía de la prop vinenta tupinada electoral, qu' ara pastan els catalanistas de la casa Gran.

Tot alló de la senceritat y moralitat de l' arcalde Senyor Monegal, en las eleccions... lo d' entornarse 'n á casa... et sic de etzetra... ara 's veurá... y nosaltres prometem repicar fort «LA TOMASA»... si 'ns surt l' hom que 'ns deyan...

* * *

Ja n' hem vist alguna cosa, en la provisió de algunas plassas granadas á favor dels amichs. No 'ls han mancat sos padrins y 'ls encarregan puestos que legalment no 's deu omplir, perque en lo presupost vigent, (segons sembla), no hi há consignació, ni 's pot carregar legalment el gasto en cap altre capitol... D' aixó podria donarne rahó en Tiberi Avila, qui exent d' escrupols, volia una d' aquestas plassas per son fill.

* * *

En Manel Utor, lo notable tenor catalá, camàlich y estivador de baix de la R b', es l' home de moda, que se 'n endú las simpatías de tot lo públich y fá parlar d' ell á tots els diaris de Barcelona.

Favorescut per la Naturalesa ab una veu potent, fina y ben timbrada .. sens cap més qualitat pe l' Teatro... rústich, mancat d' educació literaria y musical, aclaparat sempre pe l' fatigós treball á que l' obligavan las monjetas de cada día... no n' haguera pas sortit de sas tentativas si son amo l' senyor Jensen, no se l' hagués prés pe l' seu compte, y portantlo agafat de la má, no n' hagués fet la presentació, primer al Liceo y darrerament á Novetats, que s' ompla la espayosa sala, cada vespre que en Manel Utor canta *L' Africana*, la sola ópera que per ara 'ns ha fet sentir.

Malgrat las molts desgracias de que la sort ha fet víctima al Utor, ha guiat sa estrella y ben clar se veu que d' aquí en endevant la séva gorja será una mina que l' ha d' omplir de diners... y de gloria si no s' atura en sos estudis.

Tota els vespres l' ovaciona l' públich, enamorat de sa veu portentosa y de sa historia novelesch-modernista que 's conta de boca en boca... y no té res d' estrany que en aquet cas se verifiqui lo del personatge de la sarsuela... que vulguin coneixer sa mare, que de tal li ha fet lo senyor Jensen.

* * *

Si 'n volen saber més cosas d' aquest tenor, llegeixin la «Revista dels Teatros, que allá ho trobaran tot com pertoca.

CALIXTE PI y XARAU.

LA WUYTADA

Vagas á Xerés, á Cádiz;
vagas á Reus, á Xixón,
y á casa vagas y nusos
sense desfer, de tant forts;
perills y paranys y obstacles
y amenassas á trompons
de l' un cap de nació á l' altre,
de població en població
y d' un gremi á un altre gremi,
d' uns á altres treballadors;
es dí, un malestar contínuo,
un desfici misteriós,
un problema, un geroglífich,
que fá rumiar molt y molt
al Estat, á las provincias,
als pobles y á tots els llochs
'hont hi habití una familia
'hont respiri un ser tant sols.

Vensaquí 'l tema del día;
es l' argument pahorós
del drama que va tramantse
de la Societat entorn,
que tindrà... no se quants actes
y un desenllás... que fá pó
¡Deu vulga que aqueix incendi
declarat en tots els cors
de nostra humil classe obrera
no prengui peu dintre 'l bosch
dels odis y las venjansas
qu' exten son branca frondós
demunt la llar amantada
del treball que sota 'l jou
de necessitats sens' mida
pert lo fré y la reflexió!

Contribuir á apagarlo
per lo comú bé aqueix foch
es deber dels uns y 'ls altres,
han de contribuirhi tots:
'ls de baix sense exigencias;
'ls de dalt, sens' pretensions;
'ls grans y 'ls xichs, comprenentse,
simpatisant ó sino
será en perjudici doble
aqueix viure bonascós:
la ruina á dalt estesa;
la miseria r baix, al fons.

A pesar d' assegurar-se
que 'l Pilat conservador

de la Jerusalem nostra
era home á l' aygua hasta 'l coll,
mercés á la serranada
d' have l' suplantat de cop
ab lo nombrament d' Alcalde
sense l' consell superior
de sa pontificia máxima,
com ans era obligació;
á pesar de que 'ls seus passos
per 'llá á la vila del Os
fent l' os á n' els personatjes,
per no perdre son favor
seguint sempre las petjadas
del nou Alcalde per tot,
era remarcant indici
de que se li feya fosch,
no creya encare en la pérdua
de son poder no senyors;
més, al veure publicada
la epistola d' aquell *Don*,
qu' era com de desagravis
un curt memorial y prou,
alashoras vaig convence'm
de que al cacich de mes nom
li ha arribat la seva hora,
y qu' era alló un cremallot
de llumanera apagada
ó de llum de ganxo tort
que feya la revifalla...
revifalla de la mort.

Si á nostre immortal Pitarra
fós possible torná al mon,
ell que de las baronias
era un enemich tant fort,
un pam e greix posaría
(y 'n faría un' obra y tot)
al enterars' de la bufa
donada al inclit baró
de la banda d' Argentona
que igualment que á qualsevol
mortal de la nostra colla
sense titols, creus, ni honors
li han pegat una puntada,
de peu allá 'hont es mes tou
trecentlo de Casa Llotja
siguentne administrador,
perqué va volguer fé 'l raro
ab qui es ará alcalde nou,
qui, á la quienta com que conta

ab mes influencia á la Cort,
me l' ha fet passar per l' ombra,
perques ho buscava... ¡fort!

Lo Comers de Barcelona
que tenint rahó, no vol
ser ja mes de cacichs victima,
li ha donat la gran Hissó
fentse duenyo com li toca,
d' aquells histórichs salons
que d' antich y per dret propi
han sigut lo seu bréssol.

Rebi 'l baró nostre pésam
y que 's resigni á sa sort;
ja que d' aqueixa gran cossa
no sabém pas, segons com,
si alsará may mes el gallo
y res mes farà de bó.

Lo de que ningú es profeta
eu la seva patria, noys,
es una máxima falsa;
puig (mal me está el dirho) jo
vaig profetisar dos cosas
que no han tingut pas totop.
Primera: que á en *Beu Amarra*
ó siga 'l Roig del Marroch
no l' havían pres com deyan
'ls rotatius de més vol,
y que sols era un infundi
sultanesch... ¿Ho veyeu, donchs?
Segona: que ab la trovalla
del gran musclayre tenor
tornarian aquells dias
de 'n Gayarre ab sós furors
d' entusiasme, y que hi farian
'ls revenedors l' Agost.

Y are vaig á fer dos altras
profecias ab pochs mots:
'ls que fan comers ab *trancas*
de freixa, de roure ó boix
no s' entendrán pas de feyna...
¡No estará en *vaga* 'l garrot!

Y 'ls establiments que venen
llápissos de tots colors,
despatxarán molts de rojos...
¡Tornará á eixí 'l llápis roig!

PEPET DEL CARRIL

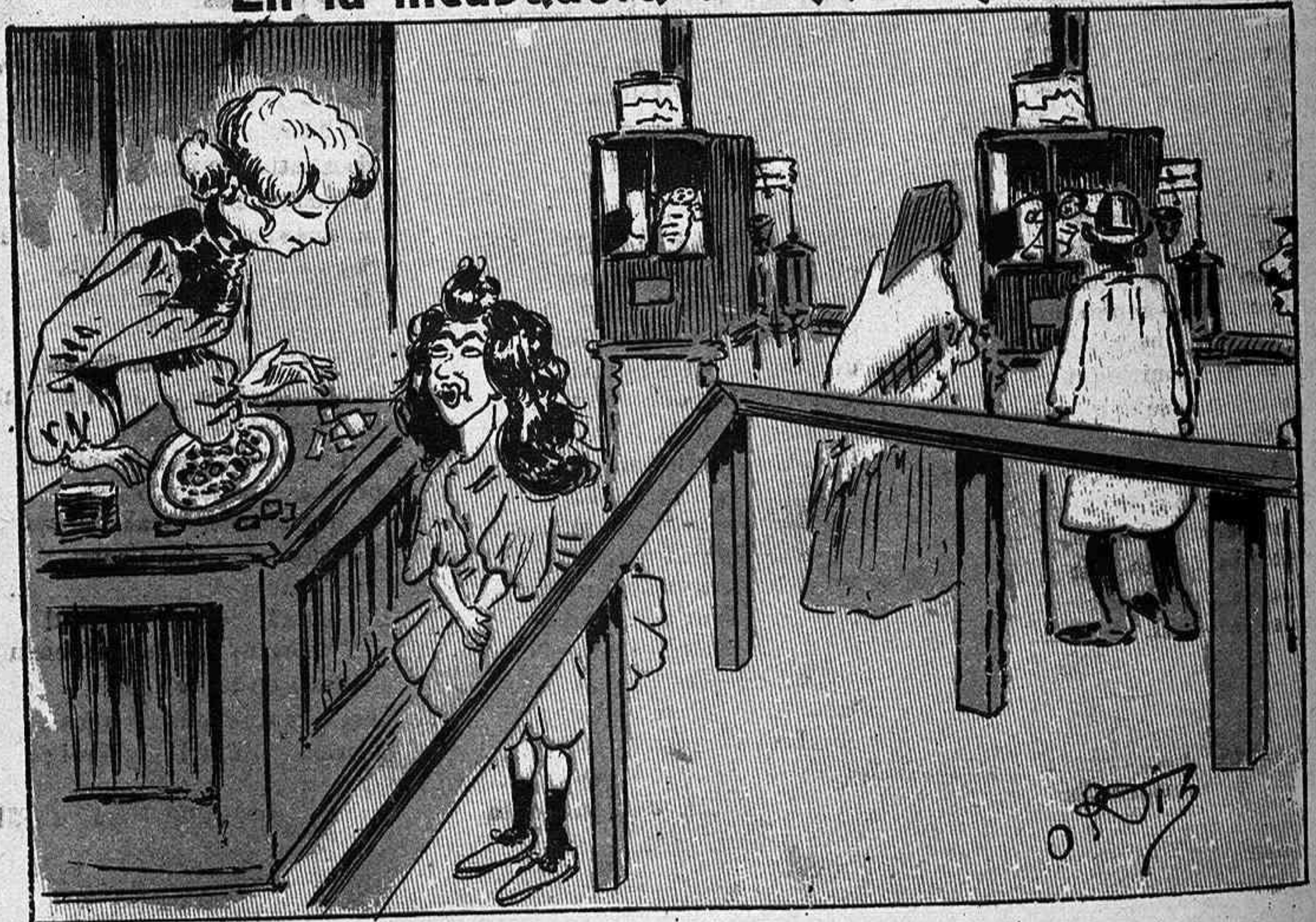

La veu del Utor

—¡Mestre! ¡Vos si que m' haveu ben trompat
Mireu: ja pleglo el negoci, porque ara sou vos la mi-
llor veu de Catalunya.

En la incubadora del Carrer Nou

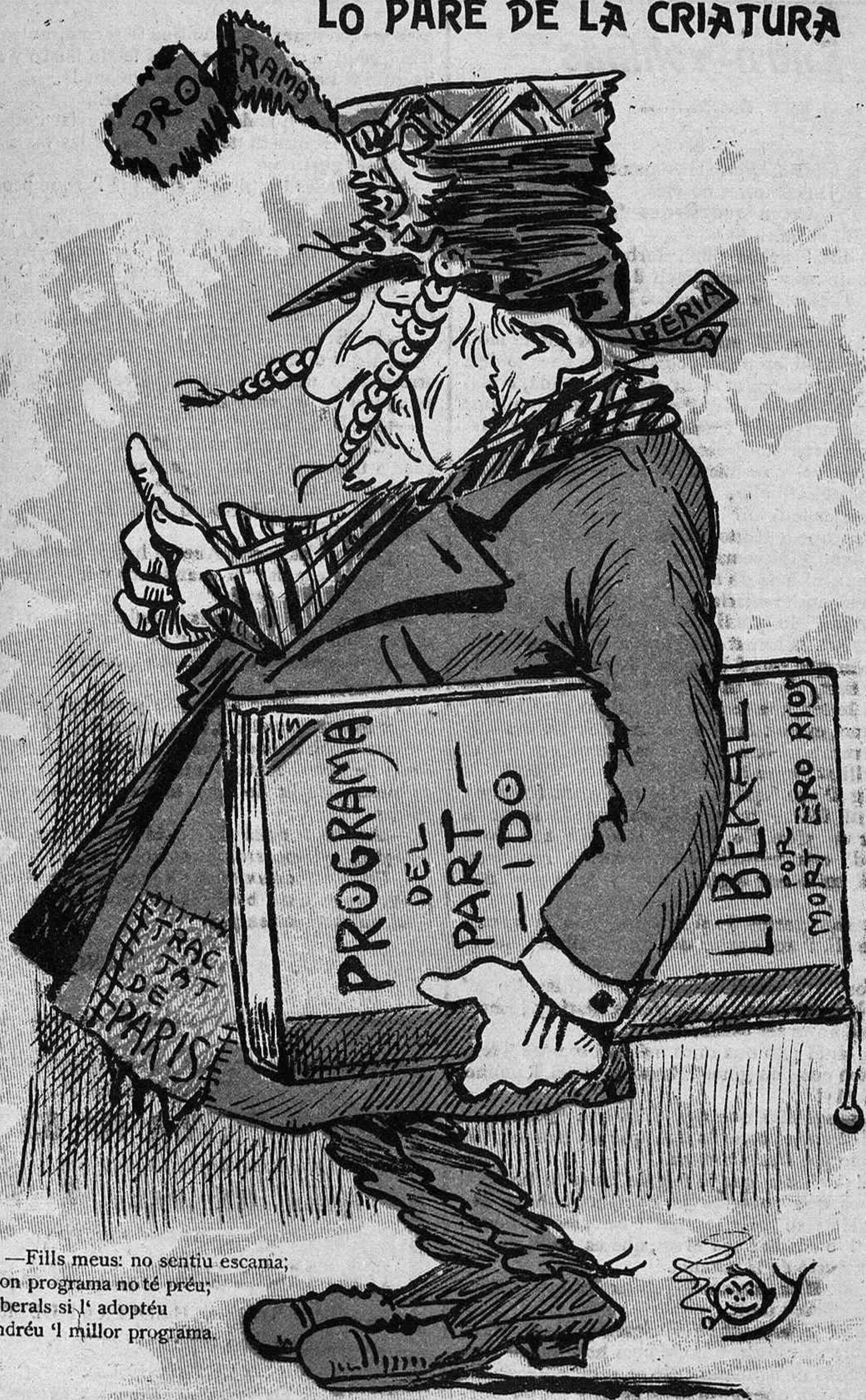
—Senyora: la mamá m' ha donat deu céntims per
bombons; pero jo vull...

—¿Posarlos á la safata, vritat, maca?

—¡Mel! Vull un bebé d' aquets que hi ha als ar-
maris si dinhen «naná» v «mamá».

LO PARE DE LA CRIATURA

—Fills meus: no sentiu escama;
mon programa no té préu;
liberals si l' adoptéu
tindréu 'l millor programa.

Entre vehinas

—Quimeta, ¿que tens una mica de julivert?
Dugas fullas no mes.
—Crech que si que 'n tinch poch ó molt. Vina, entra.

—¡Ay, filla! no 'm puch turbar gens. Son dos quarts de dotze y encara tinch de sofregí 'l bacallá ab such y pésols y escarxofas. Ja sabs que 'l meu Magí á las dotze en punt vol lo dinar á taula.

—¡Ah! Donchs lo meu Cinto ja sabs que té molt gènit y es recte en moltes cossas, pero ab aixó dels menjars no n' ha pogut sortir may. S' enfada, crida, baladreja, pero no passa d' aquí. Ab quatre mimos y quatre tonterias me 'l torno á fer meu desseguida. ¡Ay, noya! Estaríam frescas las donas si no 'ns sabíam entendre una mica. Mira, jo encara tinch de tirar la col á l' olla.

—¿Fas escudella tú?

—Sí, porque 'l Cinto fa uns quants dias qu' está mitj *empicat*, y ja veurás, com qu' ell no té gayre enteniment, n' haig de tenir jo per ell. Si l' hagués d' ascoltar no menjaria sinó fregits y rostits; pero jo ¿sabs? ja sé lo que li convé. Darrera de las flamencas se 'm ha tornat que sembla un carquinyoli.

—¿Es dir que surt á las nits? ¡Reyna Santíssima!

—¿Si surt, dius? ¿Aixó t' estranya? ¿Creus que farà com lo teu, que sembla una gallina mullada?

—Bueno, millor. Prefereixo aixó que no pas que vagi darrera aqueixas bandarras que no posan sino intranquilidat dintre las familias.

—¡Fugid d' aquí! ¡Mira á nosaltres si 'ns fan viure malament! Ell se 'n va per un cantó y jo me 'n vaig per un altre. No faltaria sinó qu' una dona hagués d' estar fermada sempre á casa. També m' agrada á mi donar algun voltet y ferla *petá* una estona.

—Tot son gustos. Jo si surto un rato m' agrada sortir ab ell. Pero, cuyta, donam lo julivert, qu' es tart.

—Jo fos de tú me 'l cusiria á las faldillas. No m' agradan homes tant calssas. ¡Jesús, María y Joseph!

—¡Aixó no es ser calssas!

—¡No, sinó! ¡Ab una mica més! ¡Si sempre 'l tens darrera teu com un gosset! Ramoneta aquí, Ramoneta allá... ¡Ay!

—M' estimo mes que siga dócil que no que tingues un caracter com lo teu que no mes mira de quin modo pot armar bronca.

—¡Oh! ¡Y 'l cas que 'n faig de las sevas broncas! Y després que contenta jo, contenta tothom. Mil voltas prefereixo 'l Cinto, que té caracter d' home, que no 'l bleada del teu Magí, que es un pastiri en tota l' extensió de la paraula.

—Bueno. Mira, donam lo julivert porque... Tens cosas que ofenen molt.

—¡Fugiul! Sobre tot no li toquen lo Magí. ¡Com que sembla un *estreta*, ó no sé com ho dihen aixó. És dir sembla un *dallonsas*. ¿No sé si m' entens? Homes com lo teu que mirin les armaris y tot ho tafanegin y tot ho ensumin, 'm reventan á mi, noya.

—Bueno, millor... Com que no tinch res de que amagarmel M' estimo mes que emplehi 'l temps á

casa ignocentment que no que fassi com molts d' altres que jo 'n conech que van á fer lo burro y á que 'ls guanyin miserablement la setmanada.

—¿Que potser parlas del meu? ¿Eh?

—¿Que tens qua de palla que tan aviat t' encens?

—¡Oh! Es que tu tot mosca balva las vas clavant qu' es un gust.

—¿M donas lo julivert, si ó no? Porque prompte renyiriam tu y jo.

—¡Ay, noya! Si vols avuy no esperis demá. ¡Mireu la que no te res qu' amagarse! ¡Deus ser *diferenta* de las demés tu! Feu pas á donya Ramona. De segü que 'l beneyt del teu Magí no deu pas sapiguer los talls y las lleminaduras que 't menjas d' amagat seu.

—¿Jo? Es mentida, pendó.

—¿A qui dirás pendó? ¡Trasto! Si may ningú t' ha arrencat lo monyo avuy te l' arrencaré jo. ¿Ahont va aquest pendatxo d' estel?

—¡Ay! Deu meu, que m' agafa basca. ¡Jo 'm moro!

—¡Correu, correuhi totas! María, Catarina, Paula, aneu á buscar lo Magí que li unti 'ls polsos ab oli d' esteri y li dongui rovells d' ou ab sucre.

—¡Pocavergonya! No 'n tens de fer res. ¡Jo 't treuré 'ls ulls!...

—¡Aneu á buscarlo! Aneu á buscar á aquet ximplet que li espolsa 'ls matalassos y li ajuda á fé 'l llit á la donya Berjaula.

—Lo meu m' espolsa 'ls matalassos, pero 'l teu á tu t' espolsa l' esquena, qu' es pitjor.

—¡Embustera! A tu te l' espolsaré l' esquena, mala sort!

¡Ves, ves, veñen á surgí 'ls pressechs que portas en las mitjas, garronera, bruta, deixada! Valdría mes qu' en lloch d' enrahoná 't cuydessis de rentá los coves de roba bruta que tens en lo quarto fosch y de desempenyar lo que tens en las casas d' empenyo.

—¡Ara ho veurás! ¡Té, té, té y té! (*pegantli*).

—¡Ay! ¡ay! ¡socorro! ¡socorro! ¡socorroooo!!!...

—Un guardia municipal, tot cargolant un cigarro. — ¡Voy, voy! Esas benditas mujeres no nos dejan estar un moment en pau.

FRANCISCO SISA.

LA TOMASA

CUPÓ PRIMA N.º 63 (1)

Que dona dret á adquirir per

UN RAL

la comedia en un acte y en vers

LA MOSGA AL NAS

original de FREDERICH SOLER y HUBERT

qual preu corrent es lo de

UNA PESSETA

(1) Cadauca als vuyt dias ó avans si s' agotan 'ls exemplars.

BON FILL

I

Avuy ha marxat del poble,
 en Peret per corre mon;
 s' ha despedit dels seus pares
 aixís que ha sortit el sol.
 Passa camps y passa pobles
 demanant feyna per tot;
 d' aquest modo arreu pregunta;
 — Vos faltaria un minyó!
 Per tot lo trovan molt jove
 puig conta quinze anys tan sols
 y camina que camina,
 y avansant se li fa fosch.
 Quan, sent nit arriba á un poble
 hi demana per favor:
 ¿Vos faltaria, bon home,
 pendrer un treballadó?
 A la casa que ho pregunta
 tots ne diuen á can Roch:
 son amables, carinyosos
 y molt honrats sobre tot.
 Mirantsel ab ulls de llástima,
 an en Peret el bon Roch.
 —no tinch feyna—li contesta,
 no 't puch dar treball, minyó,
 mes no vull que la nit passis
 caminant per aquest mon
 ja que la ocassió 's presenta
 per mostrar lo bó que soch
 á casa tens taula y llit
 hasta demá al eixí 'l sol.

II

Així qu' apunta 'l nou día,
 y els aucells mouhen soroll
 lo bon Peret abandona
 un llit de palla ben tou.
 No tardan molt á sentirse
 las ordres que dona 'n Roch
 an' els mossos que s' esperan
 per la feyna del nou jorn.
 ¡Trieu ve las ensecadas!
 emporteusen coves nous;
 vosaltres aneu á l' era;
 vosaltres allá hont vaig jo.
 En Peret sense recansa
 mostrant que 's treballador
 y ab molt mes del t que ls altres
 vol ajudarlos, en Roch
 se 'l mira bé y se 'l remira,
 y un cop l' ha mirat del tot
 diu; ¿Peret? O molt m' enganyo,
 ó tu ets un galán xicot;
 tu vols probar la fortuna
 y sent, com crech, bon minyó
 podrás ferte tot un home,
 estant al costat d' en Roch;
 Quan ahí vas demanarme
 si 'm faltava cap minyó
 «no tinch feyna» vareig dirte
 ab verdader desconsol.
 Puig al veure sols ta cara

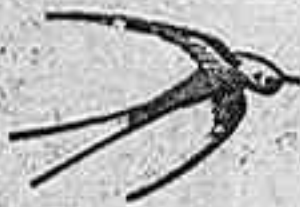
prou se 't coneix qu' ets ben bó;
 los teus ulls son una mostra,
 de la bondat de ton cor.
 No 't mous de casa; jo 't llogo;
 —Me llogueu oh! Gracias, Roch.
 No vull saber lo que guanyo
 que jo ab poquet ne tinch prou,
 —Tindrás lo que necessitis,
 que no soch escás. ¡Jo 't toch!
 Ara y sempre vull que 'l poble
 continuhi dihent per tot
 que no hi pot haver masía
 que s' iguali á la d' en Roch.

III

Sis anys ja han passat del día
 que 'n Peret al eixí 'l sol
 se despedí de sos pares
 per buscá feyna allá ahont fos.
 Sis anys han passat, y ara
 en Peret, rublert de goig,
 del bras de s' esposa aymada
 entra al poble, pressurós;
 vol que sos pares coneguín
 á n' el seu volgut tresor,
 puig li han donat per esposa
 la pubilla de ca 'n Roch.

J. MONTABLIZ.

LO PRIMER AMOR

Viu en aquí l poble
 un noy de cor noble
 però faltat d' or;
 y per' una Estrella
 carinyosa y bella
 senti pur amor.

De dia hi pensava,
 de nit la somniava,
 no estava d' humor;
 á voltas tenia
 gelos y sofria...
 ¡tot quan pot l' amor!

Cansat de sofrir,
 es va revestir
 tot ell de valor;
 y an á l' Estrelleta
 ab suhau rialleta
 va parlar d' amor.

Després de sentir
 lo qu' ell li va dir,
 ella contestá;
 —Tots dos ens volíam
 y no 'ns ho savíam
 ¡lo quesol passá!

Vet aquí qu' un día
 lo jove corria...
 ¡casi feya por!
 corria per ella
 per la hermosa Estrella
 reyna del seu cor.

L' Estrelleta 's gira,
 s' atura y suspira,
 batega son cor...
 batega per' ell,
 pel galan donzell,
 per son primé amor.

S' acostan, es miran,
 's parlan, sospiran...
 —ara es l' ocasió,
 diu baixet en ella,
 acóstat Estrella
 que 't faré un petó.

L hermosa Estrelleta
 ab suhau rialleta
 va dí á son promés;
 — ab tú vull casarme:
 ¡puig et jur no aymarne
 may á ningú mes!

A LA SIMPÁTICA SENYORETA
 E. R. y M.

Sa mare s' hi oposa
 sols per una cosa;
 ¡pel malehit or!
 y ella, l' Estrelleta
 no vol or, ¡pobretal!
 vol un pur amor.

Molt temps ha passat
 sens que haji mimvat
 aquell pur amor;
 sa mare prou diu
 que d' aquell caliu
 matará l' ardor.

Per fi ho ha lograt;
 sa filla ha tancat
 á dins d' un convent;
 y la hermosa Estrella
 carinyosa y bella
 mor d' anyorament.

RAMON AMOROS ESTEBANELL

Coplas de Planas-Manrique

A LA MUERTE DEL CACIQUISMO

per J. LLOPART.

LA TOMASA

Si no me traga el abismo,
avive el seso y despierte
contemplando
cómo pasa el Caciquismo,
cómo se viene la muerte
tan callando.

Cuán presto se va el poder,
cómo después de probado
da dolor;
cómo si no hay qué comer
cualquiera tiempo pasado
fué mejor!

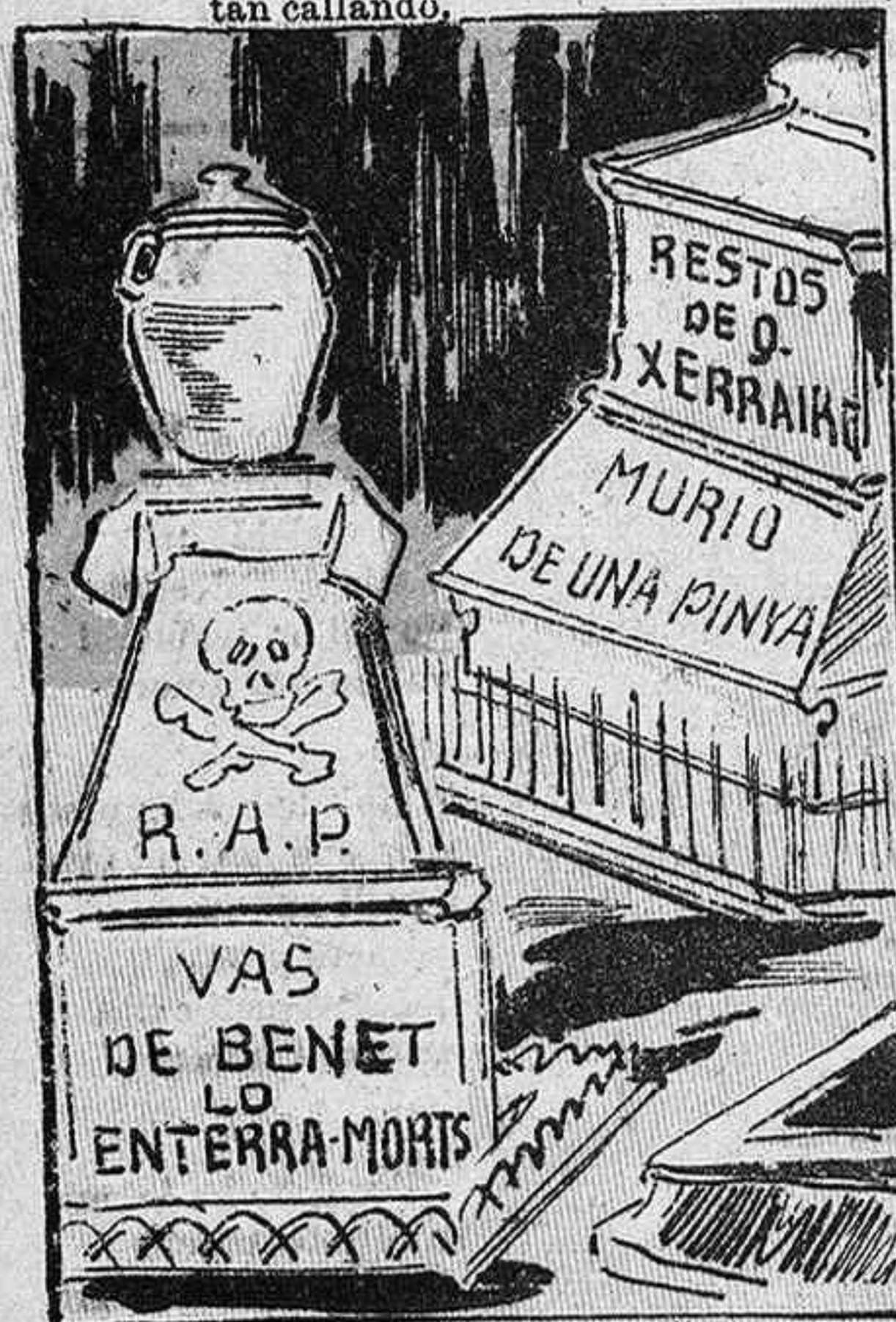
Nuestras vidas son los votos
que á la urna van á parar,
que es el morir;
pues desde tiempos remotos
los votos hay que quemar
ó consumir.

—Decidme ¿aquella gordura
de mis buenas pantorrillas
que mostrara;
la color y la blancura
de las mas gordas mejillas
qué se para?

Las mañas y ligereza
de mi cuerpo electoral
enredón,
todo se torna graveza,
cuando enseña, por mi mal,
el latón.

¿El fúnebre Samarán (1)
y el Xerraire, y mi camada,
qué se hicieron?
¿Qué fué de tanto desmán
y de tanta tupinada (1) *Dispensin; haig de ser franch; aixó ha de dir Samaranch.*
cómo trajeron?

—Componendas con Collaso,
nombramientos y diabluras
majaderas,
hundidas ya en el ocaso
¿que fueron sino verduras
de las eras?

Los coches con dos caballos,
de Casany, y los manjares
regalados,
¿Donde iremos á buscarlos?
¡Oh, coches y calzonares
adorados!

Tantos nobles excelentes,
tanta gente rica y vana
y matones
á la mi voz obedientes,
viendo mi suerte tirana
dicen "nonas"

Mas cual yo, el catalanismo
y Maura, Silveia y Dato
que me acecha,
han de caer al abismo,
y han de pasar como un flato
ó una flecha.

TEATROS

PRINCIPAL

La companyia dramàtica del degà dels Teatros de Barcelona, la eminent primera dama donya Maria Tubau y son director don Ceferi Palencia, son dignes de lloa, per encàrrilar son treball pe 'ls andurrials del art jove, modern y pensatívol, fent fruhir al públich obras que fins ara tenia de gosarlas en llengua estrangera.

Parlém de la obra *Resurrección*, del filosoph rús en Lleó Tolstoi, arreglo de la novela del mateix títol, pe 'ls autors d' aquí, en Gonzalo Jover y en J. Ayuso, que, refermant lo avans dit, ha sigut molt ben executada per donya Maria Tubau, pe 'l senyor Reig y pe 'l senyor Amato.

L' entrebanch més grós que han trobat els a regladors d' aquesta obra, cap d' ala del comte Tolstoi, es la condensació que s' requereix la literatura teatral, que no permet com la novela divagar en explicacions que transportin al espectador suaument; bó y introduhint en son ànima ideas sanitosas, als mons que en son cervell se ha forjat lo pensador.

L' autor rús es un apóstol; es un il·luminat fanàtic fins al excés, y potser es per aixó, que els arregladors de *Resurrección* no han pogut pas seguirlo més que ho intentessin, produhint solzament un epissodi de la novela; els amors de Neklindoff y Maslova, dels que se 'n serveix en Tolstoi pera fer coneixer la vida y miseria del poble pera qui predica, y que en l' arreglo en quatre actes de que estém tractant, son els fonaments, y tot lo altre epissodich.

Conseqüència de l' abundós de la font, que han begut, la obra dramàtica no resulta tal en son desenrotllo; es un aplech de quadros deslligats l' un del altre, carregats de romanticisme fora d' us y del pensar del autor segurament, que 'l trovém espiritual sempre y sos comentadors lo fán carnal. Tampoch hi trovém aquella severitat distintiva de 'n Tolstoi, anantsen á buscar els efectes melodramàtics y 'ls aplaudiments de las galerías. encare que estigui la obra ben portada y escrita ab garbo, s' hi sent l' ayre casolá, mancanthi l' ambient del terror rús, distintiu de las obras del comte de la brasa blanquinosa.

ROMEA

Divendres passat conforme estava anunciat, s' estrená lo drama del Sr. Iglesias, titulat: *Els vells*; obtenint un éxit tan extraordinari, que no recordém d' altre en lo teatro catalá.

En la última obra del Sr. Iglesias, aquest autor ha deixat las petjadas que seguia dels autors del nord y se n' ha anat de tirón á bon estre produhint una obra tan humana, y altament conmovedora, que duptém se 'n pugui escriure altre ab mes realitat.

L' únich defecte que trovém á *Els vells* del Sr. Iglesias, es que recarrega massa los parlaments y situacions, de manera que á alleugerir un xich totas sas escenas, la obra no perdria re y no resultaria un xich pesada, com are ho resulta.

Hem dit pesada, porque es tanta la connció que produheixen sas escenas que fora altament indispensable l' allaujeriment de ellas, á fi de que 'l cor del espectador no bategui ab tanta y continuada exaltació, com actualment passa.

Molt ha contribuít á arrodonir l' imponderable éxit de la obra, lo desempenyo que li han donat los actors, puig en general ha sigut notable y en alguns actors sa perfecció fou tan vritat, que mes que una obra dramática, semblava presenciarse la verdadera realitat.

En aquets debém mencionar á las senyoras Monner, Morera y Delhom; y senyors Borrás, Capdevila, Soler y Marxuach.

Rebi nostra enhorabona la Empresa del teatro ROMEA,

aixis com també 'l senyor Iglesias, per haver donat á la escena catalana, obra de tan valiosas condicions artísticas y literarias, que no duptém prompte veure traduida en llenguas étrangères, pero si aixis es, duptém que 'ls actors que s' encarreguin de la interpretació de sos personatjes, estiguin á tanta altura com ho están los de la companyia que capitaneja nostre já eminent Borrás.

NOVETATS

Quatre representacions se portan donadas de *L' africana* ab lo concurs de artistas tan notables com la Sra. Giudice y Sr. Gnaccarini ab lo complement del ja notable tenor Sr. Uter y siga per la curiositat de sentir á aquest artista novell, dotat de una veu portentosa y hasta divina, si aixis pot dirse, per lo timbre especial y notable de la mateixa que li permet emetre ab la mes gran facilitat sent igual en tots sos registres, recordant per tan portentosas facultats al malograt Gayarre aixó juntat ab la execusió inmillorable que dona la Senyora Giudice en la *Selika*, fá que las quatre representacions, hagin sigut quatre plens fenoménals no preveyentse lo fi d' aquestos, ja que al sol anunciet de la representació de *L' africana*, queda tot despatxat en comptaduría.

Tambe se ha cantat *L' puritani* ab un éxit molt petit, ja que solament senti aplausos la Senyora Huguet que cantá la *Divina* d' un modo magistral.

Per a aquesta setmana está anunciat y ab preus económichs *La Boheme* quals personatjes de Mimi y Rodolfo anirán á cárrech de la Sra. Huguet y Sr. Tedeschi, los qui segons noticias s' hi distingeixen.

La Empresa ja ha colocat los cartells pera la temporada de Cuaresma en que anuncia á la companyia del eminent Zacconi pera donar una serie de 25 funcions.

Ja están de enhorabona los entussistas del art dramàtic.

CATALUNYA (Eldorado)

Tenia de ser lo mestre Vives, tráfugo de la terra catalana, lo que vingués á trencar las corrents sanitosas del género chico que haviam fruhit d' un quan de temps ensá. *La tempranica*, esclat regional de vida andalusa; *El puñao de rosas*, l' idili de la serra cordobesa; *Los charros*, quadret de costúms de la vella Salamanca, agrados y aixerit; tot aixó, que 'ns feya tornar amichs d' un género que aberriam, per no sortirse may de las *chulaperias*, *ratas* y dels llochs comuns de costum... altra vegada 'ns ho enjega pe 'ls nassos, ab la sarsuela *La caprichosa*, lo mestre en Amadeo Vives y els senyors Frutos y Lopez-Monis, autors en comandita de la música y de la lletra.

Totas las taras tatxadas, engiponadas en un «saynete» groller y de mal gust sens cap sentiment enlayrat en lo literari, ni cap pensament musical; com aquell que treballa á preu fet y vá per feyna, aquest es lo concurs del mestre Vives del que ben poch se 'n ha ocupat la premsa d' aquí Barcelona, per ferli platxoria y no esguerrarli lo negoci... y tenint present que aquest mestre, no mancat dels medis materials y menos de talent y coneixements necessaris, pot donar obras bonas y agradosas al públich.

Aquí no som á Madrit; aquí no 'ns agradan las «bestias» y no las aguantém... com no s' aguantará en la escena d' Eldorado *La caprichosa*, com no 's va soportar *Lola Montes* del mateix autor, malgrat tracti d' imposarla la «Sociedad de autores españoles» sino es que vulgui matar d' arrel lo Teatro y ferlo plegar d' un cop. Els actors prou treuhen la seva bona voluntat y s' esmenan en sos papers, però com que de allá ahont no n' hi há no 'n raja; es per aixó que sos esforços son balders.

UN COMICH RETIRAT

A RIO REVUELTO... SE GANAN ELECCIONES

Los rics d' un extrém la estiran,
els obrers d' altre costat,
y mentres tots van de nassos,
el govern riu, assentat,

¿Xifladura?

*****

Desde l' home de carrera
al més insípit matón
tots tenim en aquet mon
alguna qu' altra fatlera.
L' un la pega per cantar;
L' altre per volgué á sa aymia;
l' altre 'l cap 's jugaria
per poguer aná á ballar.
Vaja, que de tots calibres
n' hi ha; y ab tot s' ensopega;
fins no faltá qui la péga
per col·leccionar molts llibres.
Jo, senyors, soch un d' aquets;
¡Qu' es pensan quina ceguera
me causa, l' anar darrera
de llibrassos y librets!
No vinch pas á bromejarlos;
donchs, 'hont visch, per tot arreu
ab llibres ensopegueu
perque ni se allá 'hont posarlos,
Lo cas es que —greu me sab
de dirho— com mes llegeixo,
tant més per llegi 'm daleixo...
¡Potsé hauré perdut el cap!
Ja m' ho dihen, sens que goig
me donguin ni 'm fassin gracia,
Tu, si no tens cap desgracia,
(me dihen) parará... boig!
Pero no ascolto, importú,
ni al cunyat ni á la quitxalla,
ni á la sogra que may calla,
ni á la dona... ¡ni á ningú!
Rahó tenen en excés;
y 'ls hi dich ab lo cap tiesso,
al mateix temps que 'ls confesse
que ab aixó no hi puch fer mes.
Desvari que 'm desgarría,
l' afany me dona ¡Ja ho crech!
be massa que m' ho conech;
¡Recristo quina mania!
¿Qu' esmorzo, dino... ó sopant?
A cercá 'ls llibres faig via;
segú que no menjaria
sense 'ls llibres al devant.
Encar no m' also del llit,
ja se sab; vinga lectura;
y l' ansia tant m' apresura
que... ¡ni ho sé lo que hi llegit!
Vaja 'l cap tinch esverat
y 'ls que 'm rodejan m' apuran
¿Ahont son el metjes que curan
aquesta barbaritat!...
Que 'ls llibres m' han fet baboy
els llibres fan que pateixi,
y mes tart —¡que no succeixi,
potsé 'm durán á Sant Boy.
Me dihuen molt clar y net
tant y tant que m' abandono;
que al ultim jo reflexiono:
¡¡Potsé sí, que soch ximplet!!

RAMPELL.

¡OH, CLAU!...

(Anécdota teatral)

*****

Contractat un primer actor del teatro catalá pera donar una representació de la *Passió y mort de Jesucrist* en el teatro *El Progreso*, de Sant Andreu, buscá (com s' acostuma á fer en aquestas obras de tants personatjes buscá, dich, alguns aficionats pera fer els *partiquins* y que 's prestessin á treballar *per amor al arte*, (de gratis).

Entre aquestos hi havia un jove manyá del Poble-nou, que s' encarregá del paper d' aquell personatge que despenja á Jesús de la creu.

Dada la premura del temps, apenas se 'n tingué pera ensajar, y recomanant als actors un bon repás á son corresponent paper se doná la representació del drama *sacro*.

Tot anava com una seda; cal dir per aixó que las principals parts de l' obra, estavan confiadas á artistas de *reconegut mérit*.

Pero, ve l' escena que despenjan á Jesús de la creu, qu' era quan lo jove manyá tenia de lluhirhi las sevas facultats artísticas: Lo genial actor á qui hem aludit figurava estar clavat á la creu y el jove aficionat tenia de desclavarlo y devallar-lo. Comensá á despenjarli un bras, y á mitj desferli l' altre y com el xicot estava tant al foro, apenas si sentia l' apuntador y mostrant un clau de 'ls de la creu exclamá:

—¡Oh, clau! ¡oh, clau!...

—Acábam de despenjar—li deya poch apoch l' artista.

—¡Oh, clau!... ¡oh, clau!... solzament ell li responia.

—¡Per Deu, que pateixo! ¡Despenjam!

Pero, cá!

Lo manyá sols parava l' orella al apuntador á qui no entenía y continuava:

—¡Oh, clau!... ¡oh, clau!...

L' actor, petava de dents y dirigi, colérich, la vista al jove aficionat y no poguentse contenir més, exclamá ab veu alta y asprosa per la ira:

—¡Llamp de Deu! Com se coneix que sou manyá, jove. En veyent sols un clau, l' oido se vos tapa, y las mans y la llengua se us traban.

Y l' jove, per tota resposta, declamá:

—¡Oh, clau!...

MARIANO MATABROCA.

Cantars bilingües

*

*He sabido que tenias
en tu casa una grieta.
Si tu vols jo puch taparla
sense ciment ni gaveta.*

*No te fies de mujeres
que te digan que te quieren,
que totas dintre del monyo
hi portan la trampa feta.*

J. XIMÓ

Campanadas

La Voz de España, en un de sos últims números s' ocupa del mōdo vil ab que s' enganya pe 'ls agents, á Espanya, d' emigració al Brasil, als infelissos dedicats á l' agr' cultura, á n' als que enlluhernan ab follets en que se 'ls assegura un brillant pervindre si emigran á n' aquella República, ahont—segons venen á dir els tals follets—s' ha transportat la faulosa terra de Xauxa.

Peró un cop son allí... la majoria se moren de gana, y altres sufroixen la més dura esclavitut.

Convé, donchs, tenir presents aquets datos, així com la forma ab que son també tractats els espanyols en la República Argentina, pera no llensarse á una miseria segura y á una horrible decepció.

Y convé especialment, que 'ls governs de Espanya, procurin aminorar la emigració, rebaixant notablement els impostos sobre l' Agricultura, y fomentant l' us de las máquinas mes perfeccionadas para las labors agricolas.

Causa verament, condol, que en un país com el nostre en que hi ha milers de fèrtils hectáreas que reclaman esser cultivadas, tinguem, per dessidia de tots, d' anar fora de casa en busca de una llesca de pa que si arriba á trovarse, se mulla sovint ab llágrimas espanyolas.

L' Alcalde al tenir notícia de que havia sigut greument ferit el guardia municipal Joaquim Carbonell, corregué al Hospital, hont fou aquet conduhit, y després d' haverli entregat cent pessetas de sa butxaca y haverli manifestat que no passés cap cuydado per sa familia, li prometé pendrel á son servey en calitat d' ordenansa.

¡Molt bé, Sr. Monegal!

Obras son amores y no, buenas razones...

Fins ara sols hem sentit censurarlo per personas que infringint las Ordenansas municipals, realisavan bonichs negocis.

Peró, es alló... molts d' aquestos individuos estarian millor al camí ral... y las sevas censuras resultan, per lo tant una alabansa á qui van dirigidas.

L' altre dia va inaugurarse en un local de la Granvia el nou sport mata-ratas.

Dit sport consisteix en la cassa y mort pe 'ls gossos Fox-terrier dels avants esmentats animals rosegadors.

Si 'l nou sport s' arrela ja se 'ls hi ha girat teyna als gossos indicats, perque de ratas lo mateix s' en trovan á las clavegueras que en els més sumptuosos palaus.

Sembla qu' aquest any els republicans tenen més gana que 'ls anteriors, puig son molts els que 's proposan commemorar menjant, la proclamació de la República.

Interrogat un republicá, partidari de la revolució, respecte d' aquets desitjos de banquetejar, respongué:

Ja que per ara no podem matar lo que voldriam... nos entretenim matant pollastres ¡Al cap de vall tot es matar!

Llegim que 'ls obrers de Chiclana, s' han declarat en vaga, mentres se 'ls contesta á sa petició de treballar, solzament de 5 del matí á las 7 de la tarde, encare que tinga de rebaixársels el jornal.

¡Verge Santissima! ¿Y, donchs, quantas horas treballavan aquets desgraciats?

Nosaltres creyém que es de rahó que se 'ls rebaixin las horas de treball, y.. que se 'ls augmenti el jornal.

Havem rebut el primer número d' un butlletí mensual que porta per títol «Minerva»

Desitjém á la nova publicació molts anys de vida.

Satisfets del éxit obtingut pe 'l nostre número extraordinari publicat en el mes anterior, y pera correspondre al favor del públich, hem resolt donar á la llum, el próxim dijous, un altre número extraordinari, á varis colors, sense alterar el preu corrent ó sia 'l de 10 céntims l' exemplar.

Agrahirém als corresponents que desitjin se 'ls augmenti 'l paquet 'ns ho manifestin á la major brehuetat possible, á fi de poguerlos fer las remesas ab la deguda regularitat.

La distingida Societat «La Atlántida» instalada en el carrer de Tallers, 45, según, anuncia pera diumenje próxim, dia 15, una funció extraordinaria á benefici de la Societat, formant part del corresponent programa 'ls estrenos de la comedia en un acte y en vers «Per un petó» y 'l monólech en prosa ¡Encare 's bada! de nostre estimat colaborador D. Joan Costa (Montabliç).

Desitjém un bon éxit pera 'ls estrenos y una safata ben plena pera la Societat.

Demostriaríam esser personas de poch gust, si no recomenavam á nostres llegidors, que no deixin passar per alt el ball infantil de trajos y 'l *paré et travesti*, qu' han de celebrarse, respectivament, la tarde y nit del Dijous Grás. en l' espayós teatre de Novetats, organisats com en anys anteriors pe 'l conegut y esplendit industrial del carrer de Fernando, Sr. Aurigemma.

En l' esmentat ball infantil, se concedirán 30 primers premis y 70 accessits, entregantse als nens premiats un vale pera esser retratats en los tallers del distingit fotógrafo senyor Esplugas.

Perá 'l ball *paré et travesti* en que tindrà lloch una batalla de serpentinas y flors, y que promet esser una brillant festa, encarrega son organisador que las senyoras usin disfrás y exigeix als senyors, á fi de que la festa resulti mes lluhida, qu' assisteixin á la mateixa ab trajo negre y sombrero de copa.

Creyém que tots el aficionats á Terpsicore s' enllestiran á adquirir las degudas tarjetas, pera assistir á uns balls que, com es sabut, son els mes importants que s' realisan á Barcelona, gracies al bon gust, esplendidesa, y activitat del senyor Aurigemma.

Los concejals del ajuntament de Bermeo, mentres s' efectuava l' allistament de minyons pera l' actual reemplás feren constar sa protesta contra dit acte.

Un Quiñones, prenent peu de tal conducta, ha dit que 'ls esmentats concejals eran separatistas.

¡Ara vegi! ¿Separatistas perque... protestan contra un allistament ben discutible?

Els separatistas son los que arrancan als fills del costat de sos pares ó bé 'ls separan d' un bon grapat de plata afanyat á copia de suadas.

CORRESPONDENCIA

F. Ribas S: Anirá.—Amorós: Id.—Cantalops: Id.—No 'ns serveixen las composicions que portan per títol: «Ball de Barraló!» Disfressas de tot l' any; «¡A una viuda aixelabrada!» «A una vehina!»; ni els trenca-closcas que 'ns remet en els senyors P. C. y Joan de la Son.

LITOGRAFIA BARCELONESA
SANT RAMÓN, 6. - BARCELONA

¡DESCUBRIMÉNT DE SIS BOMBAS!

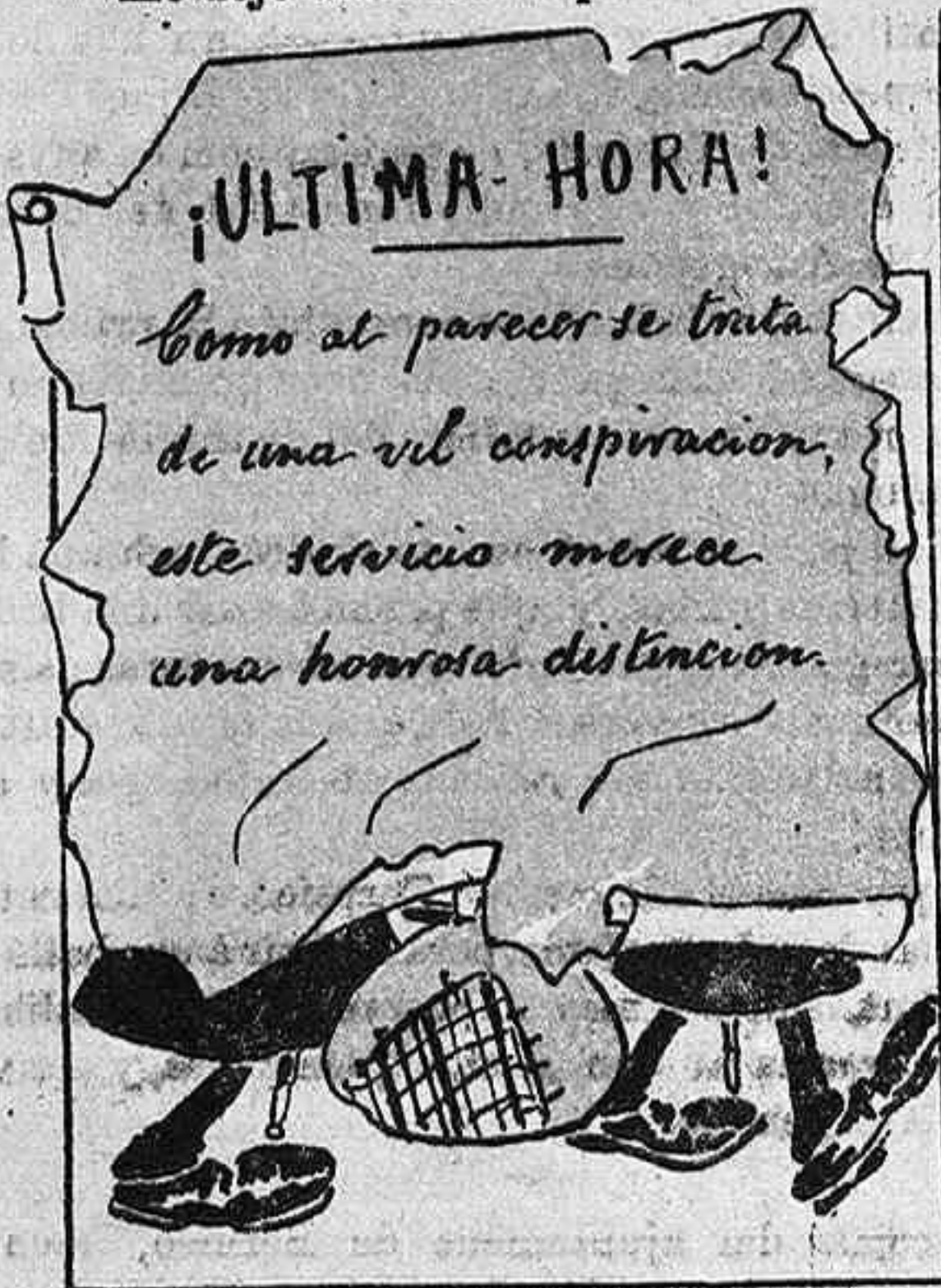
I
—Allí un tipo sospechoso ha abandonado un farsell; si no son bombas, Quiñones, me dejo arrancar la poll!

II
—Mucho tiento, amigo Pérez ¡que si hubiera una explosión!
—¡Son bombas! Este servicio pronto nos valdrá un galón

III
— Con el sable atravesado el peligro no es tan gran, ¡Hemos salvado la Patria! ¡Oh, qué premio nos darán!

IV.
— Señor Jefe, cuidadito; son bombas, al parecer,
—¡Bombas! ¡Oh, santa palabra! una cruz me han de valer.

V.
—¡A ver quien desata el lio de conspiración nefanda!
—¡Yo, mi jefe!
—Pues ¿que hay dentro?
—¡Jesús! ¡Seis quesos de Holanda!

VI.
— Buenas, señor periodista.
—¿Algo notable ha pasado?
—Seis bombas, ¡pásmese usted! seis bombas hemos hallado.